

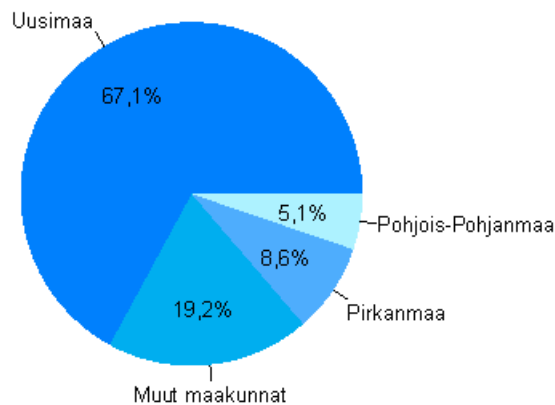
Palvelujen alue- ja toimialatilasto, 2006

Tietojenkäsittelypalvelujen jalostusarvosta 67 prosenttia kertyi Uudellamaalla vuonna 2006

Tietojenkäsittelypalvelut oli Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2006 edelleen alueellisesti erittäin keskittyneitä. Tietojenkäsittelypalvelujen jalostusarvosta 67 prosenttia kertyi Uudellamaalla. Toiseksi eniten jalostusarvoa kertyi Pirkanmaalla 8,6 prosenttia koko maan jalostusarvosta.

Kolmen maakunnan, Uudenmaan, Pirkanmaan sekä Pohjois-Pohjanmaan yhteenlaskettu osuus koko maan tietojenkäsittelypalvelujen jalostusarvosta oli lähes 81 prosenttia vuonna 2006. Muiden maakuntien yhteenlaskettu osuus jalostusarvosta oli 19 prosenttia vuonna 2006. Suurinta kasvu oli Uudellamaalla jonka osuus koko maan jalostusarvosta kasvoi 3,3 prosenttiyksikköä vuodesta 2005 vuoteen 2006 verrattuna. Vuonna 2005 Uudenmaan osuus koko maan jalostusarvosta oli lähes 64 prosenttia. Eniten jalostusarvo laski Pohjois-Pohjanmaalla vuodesta 2005 vuoteen 2006 laskua oli 0,9 prosenttiyksikköä.

Maakuntien jalostusarvon osuus koko maan tietojenkäsittelypalvelujen jalostusarvosta vuonna 2006

Sisällys

Palvelujen alue- ja toimialatilasto, 2006.....	3
Tukku- ja vähittäiskaupan jalostusarvo kasvoi yli 4 prosenttia vuonna 2006.....	3
Tuottavuus kaupan ja palveluiden päätoimialoilla vuosina 2002-2006.....	3
Muiden liike-elämän palveluiden henkilöstö määrä kasvoi lähes 8 prosenttia vuonna 2006.....	4
Toimialojen tuottavuus maakunnittain vuonna 2006	4
Liitetaulukot	
Tuotannon jalostusarvo toimialoittain ja maakunnittain vuonna 2006 (1000 euroa).....	7
Maakuntien jalostusarvon osuus koko maan jalostusarvosta vuonna 2006	7
Jalostusarvonmuutos vuonna 2006, koko maa= 100	8
Palvelujen alue- ja toimialatilaston laatuseloste.....	9

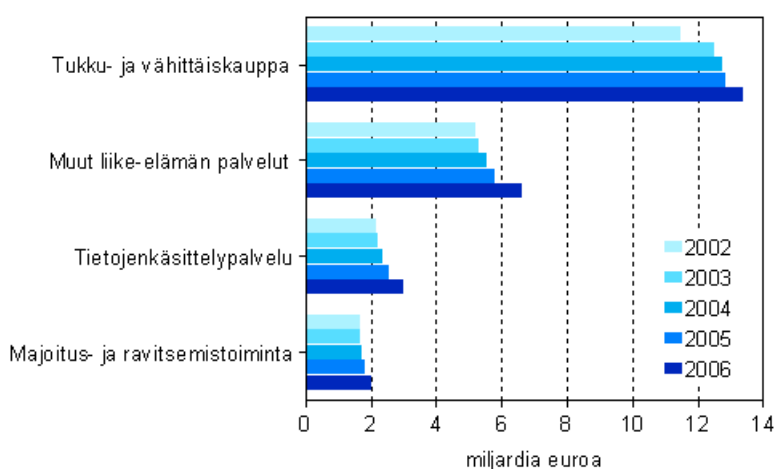
Palvelujen alue- ja toimialatilasto, 2006

Tukku- ja vähittäiskaupan jalostusarvo kasvoi yli 4 prosenttia vuonna 2006

Tukku- ja vähittäiskaupan jalostusarvo nousi muutaman tasaisen vuoden jälkeen yli 4 prosenttia yltäen 13,4 miljardiin euroon vuonna 2006. Vuonna 2005 toimialan jalostusarvo oli 12,9 miljardia euroa. Kaupan ja palveluiden päätoimialoista tietojenkäsittelypalvelujen jalostusarvo kasvoi prosentuaalisesti eniten 17,9 prosenttia, ollen 3,0 miljardia euroa vuonna 2006.

Muiden liike-elämänpalvelujen jalostusarvo oli 6,6 miljardia euroa, kasvua vuodesta 2005 oli 15,1 prosenttia. Majoitus- ja ravitsemustoiminnan jalostusarvo kasvoi lähes 10 prosenttia edellisestä vuodesta, ollen 2 miljardia euroa vuonna 2006.

Jalostusarvon kehitys kaupan ja palveluiden päätoimialoilla vuosina 2002 - 2006 (miljardia euroa)

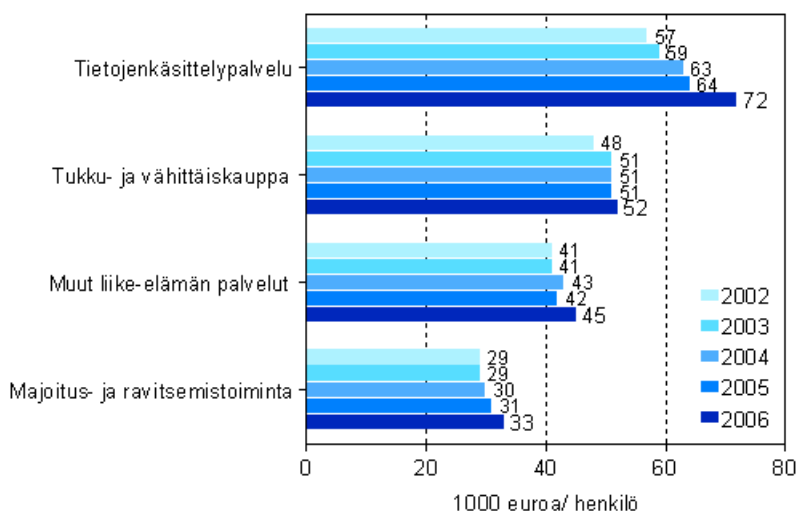

Jalostusarvo mittaa toimipaikan varsinaisessa tuotantotoiminnassa eri tuotannontekijöiden tuottamaa yhteenlaskettua arvonlisäystä. Jalostusarvo lasketaan tuotantotoiminnasta saatujen tuottojen ja toiminnasta aiheutuneiden kustannusten erotuksena. Tuottoihin sisältyy myös toimipaikan toimitukset yrityksen toisille toimipaikoille ja kustannuksiin hankinnat yrityksen toisilta toimipaikoilta. Määritelmän mukaan kustannuksiin ei sisällytetä toimipaikan työvoimasta aiheutuvia kustannuksia.

Tuottavuus kaupan ja palveluiden päätoimialoilla vuosina 2002-2006

Tuottavuutta mitattiin jakamalla jalostusarvo koko henkilöstön lukumäärällä. Tietojenkäsittelypalvelut oli vuonna 2006 kaupan ja palveluiden tuottavin toimiala. Jalostusarvo henkilöä kohden oli 71 741 euroa. Tietojenkäsittelypalvelujen tuottavuus on nousut vuodesta 2002 vuoteen 2006 verrattuna 14 743 euroa. Vuoteen 2002 verrattuna tuottavuus kasvoi kaikilla kaupan ja palveluiden päätoimialoilla. Päätoimialoista majoitus- ja ravitsemistoiminta tuotti vähemmän kuin muut toimialat. Sen jalostusarvo henkilöä kohden oli 32 644 euroa vuonna 2006.

Tuottavuus (jalostusarvo/henkilöstö) kaupan ja palveluiden päätoimialoilla vuosina 2002-2006 (1000 euroa)

Muiden liike-elämän palveluiden henkilöstö määrä kasvoi lähes 8 prosenttia vuonna 2006

Tukku- ja vähittäiskaupan henkilöstö määrä yhteensä oli noin 260 000 vuonna 2006. Kasvua edellisestä vuodesta oli 2,2 prosenttia. Muut liike- elämän palvelut kasvatti henkilöstö määräänsä lähes 8 prosenttia. Toimialalla työskenteli reilut 146 000 henkilöä vuonna 2006. Majoitus- ja ravitsemistoiminnassa oli henkilöstöä reilut 61 000, kasvua edellisestä vuodesta oli 4,5 prosenttia. Tietojenkäsittelypalvelun henkilöstö määrä lisääntyi melkein 6 prosenttia ollen lähes 42 000 henkilöä vuonna 2006.

Kaupan ja palveluiden henkilöstömäärät (lkm) päätoimialoittain ja prosenttimuutokset vuosina 2004–2006

Toimiala	Tiedot				
	Henkilöstö			Muutosprosentti	Muutosprosentti
	2004	2005	2006	2005	2006
Tukku- ja vähittäiskauppa	248 213	254 594	260 303	2.6	2.2
Muut liike-elämän palvelut	128 300	135 896	146 393	5.9	7.7
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	57 471	58 581	61 298	1.9	4.6
Tietojenkäsittelypalvelu	37 252	39 329	41 655	5.6	5.9

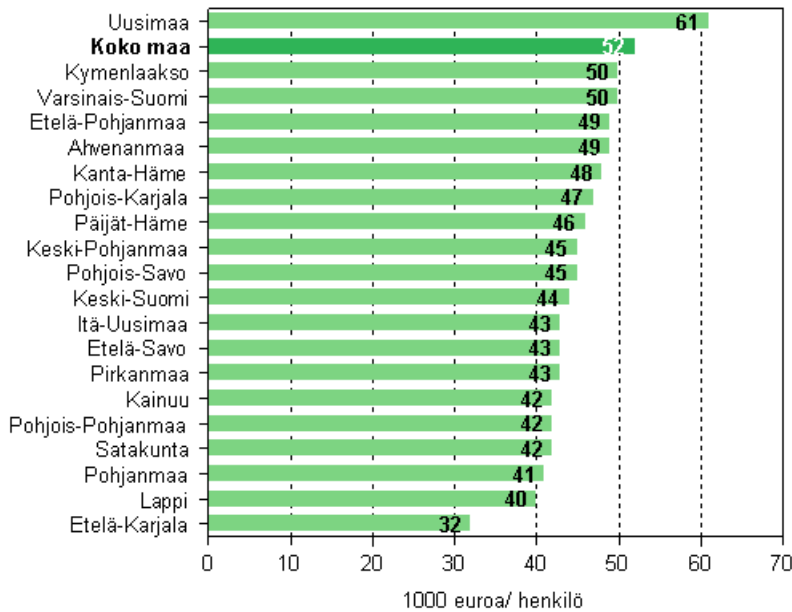
Henkilöstöön yhteensä luetaan kaikki henkilöt, jotka työskentelevät toimipaikassa tai toimipaikan lukuun. Se jaotellaan palkattuihin toimihenkilöihin ja työntekijöihin ml. itsenäiset yrittäjät. Henkilöiden lukumäärät ilmoitetaan tilikauden keskimääräisinä lukuina. Yrittäjien lukumäärään luetaan yksityisyrittäjät, avoimien ja kommandiittiyritysten osakkaat, sekä edellä mainittujen avustavat perheenjäsenet, jos he työskentelevät yrityksessä päivittäin eikä heille ei makseta varsinaista palkkaa.

Toimialojen tuottavuus maakunnittain vuonna 2006

Tukku- ja vähittäistavarakaupan tuottavimmat maakunnat vuonna 2006 olivat Uusimaa, Kymenlaakso ja Varsinais-Suomi. Koko maan keskiarvo tukku- ja vähittäiskaupan jalostusarvon kertymässä henkilöä kohden oli 51 548 euroa. Suurinta jalostusarvon kertymä henkilöä kohden oli Uudellamaalla 61 402 euroa ja pienintä Etelä-Karjalassa 31 974 euroa.

Vuonna 2005 koko maan keskiarvo tukku- ja vähittäiskaupan jalostusarvon kertymässä henkilöä kohden oli 50 534 euroa ja Uudellamaalla 58 514 euroa. Koko maan jalostusarvon kertymä nousi vuonna 2006 lähes 2 prosenttia edellisestä vuodesta. Uudellamaalla nousua oli 5 prosenttia vuodesta 2005.

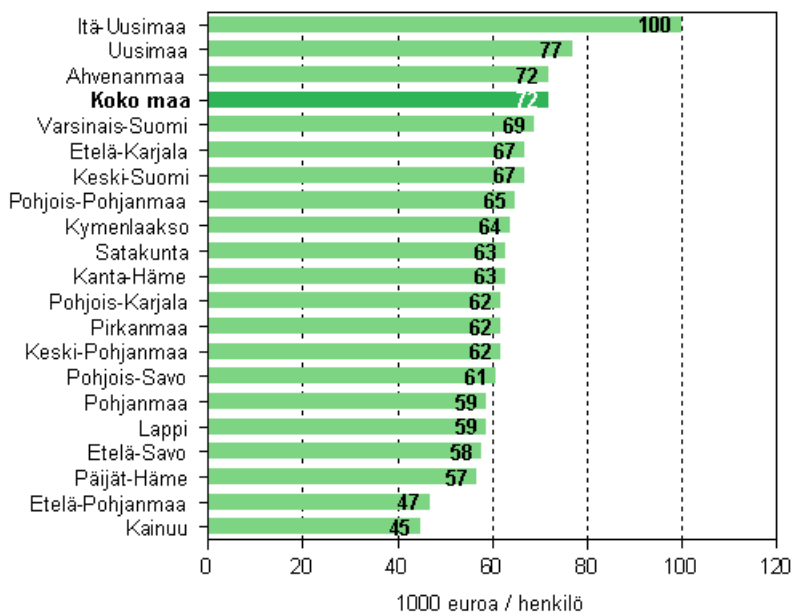
Maakunnan jalostusarvo jaettuna henkilöstön lukumäärällä tukku- ja vähittäiskaupassa vuonna 2006

Tietojenkäsittelypalvelujen tuottavimmat maakunnat vuonna 2006 olivat Itä-Uusimaa, Uusimaa ja Ahvenanmaa. Koko maan keskiarvo tietojenkäsittelypalvelujen jalostusarvon kertymässä henkilöä kohden oli 71 741 euroa. Suurinta jalostusarvon kertymä henkilöä kohden oli Itä-Uudellamaalla 99 542 euroa ja pienintä Kainuussa 45 370 euroa.

Vuonna 2005 koko maan keskiarvo tietojenkäsittelypalvelujen jalostusarvon kertymässä henkilöä kohden oli 64 470 euroa, Itä-Uudellamaalla 104 138 euroa ja Uudellamaalla 66 340 euroa. Vuonna 2006 koko maan jalostusarvon kertymä henkilöä kohden nousi 11 prosenttia edellisestä vuodesta. Uudellamaalla kasvua oli yli 15 prosenttia vuodesta 2005. Sen sijaan Itä-Uudellamaalla jalostusarvon kertymä laski 4 prosenttia edellisestä vuodesta.

Maakunnan jalostusarvo jaettuna henkilöstön lukumäärällä tietojenkäsittelypalvelussa vuonna 2006

Maakunnittain tarkasteltuna tukku- ja vähittäiskaupan tuotannon jalostusarvosta lähes puolet kertyy Uudenmaan maakunnassa. Varsinais- Suomessa tukku- ja vähittäiskaupan tuotannon jalostusarvon osuus koko maan jalostusarvosta on noin 8 prosenttia, Pirkanmaalla lähes 7 prosenttia ja Pohjois-Pohjanmaalla reilut 4 prosenttia. Suhteessa koko maan jalostusarvon kehitykseen tuotannon jalostusarvon muutos vuonna 2006 oli keskimääräistä

nopeampaa Etelä-Pohjanmaalla, jossa jalostusarvo kasvoi melkein 20 prosenttia nopeammin kuin koko maassa keskimäärin. Myös Varsinais-Suomessa ja Pohjois-Savossa jalostusarvo kasvoi muuta maata nopeammin.

Maakunnittain tarkasteltuna majoitus- ja ravitsemistoiminnan tuotannon jalostusarvosta 38 prosenttia kertyy Uudenmaan maakunnassa. Pirkanmaalla majoitus- ja ravitsemistoiminnan tuotannon jalostusarvon osuus koko maan jalostusarvosta on reilut 8 prosenttia, Varsinais-Suomessa lähes 8 prosenttia ja Pohjois-Pohjanmaalla noin 6 prosenttia. Suhteessa koko maan jalostusarvon kehitykseen tuotannon jalostusarvon muutos vuonna 2006 oli keskimääräistä nopeampaa Kanta-Hämeessä, jossa kasvu oli lähes 70 prosenttia nopeampaa kuin koko maassa keskimäärin. Etelä-Savossa jalostusarvon muutos oli 30 prosenttia nopeampaa.

Maakunnittain tarkasteltuna tietojenkäsittelypalvelujen tuotannon jalostusarvosta 67 prosenttia kertyy Uudenmaan maakunnassa. Pirkanmaalla tietojenkäsittelypalvelujen tuotannon jalostusarvon osuus koko maan jalostusarvosta on melkein 9 prosenttia, Pohjois-Pohjanmaalla noin 5 prosenttia ja Varsinais-Suomessa reilut 4 prosenttia. Suhteessa koko maan jalostusarvon kehitykseen tuotannon jalostusarvon muutos vuonna 2006 oli keskimääräistä nopeampaa Etelä-Pohjanmaalla, jossa jalostusarvo kasvoi 7 prosenttia nopeammin kuin koko maassa keskimäärin. Myös Uudellamaalla, Kanta-Hämeessä ja Keski-Pohjanmaalla jalostusarvo kasvoi noin 5 prosenttia koko maata nopeammin.

Maakunnittain tarkasteltuna muiden liike-elämän palveluiden tuotannon jalostusarvosta reilut puolet kertyy Uudenmaan maakunnassa. Varsinais-Suomessa muiden liike-elämän palveluiden tuotannon jalostusarvon osuus koko maan jalostusarvosta on reilut 9 prosenttia, Pirkanmaalla noin 8 prosenttia ja Pohjois-Pohjanmaalla reilut 5 prosenttia. Suhteessa koko maan jalostusarvon kehitykseen tuotannon jalostusarvon muutos vuonna 2006 oli keskimääräistä nopeampaa Itä-Uudellamaalla, jossa jalostusarvo kasvoi 23 prosenttia nopeammin. Keski-Pohjanmaalla muiden liike-elämän palvelujen jalostusarvon kasvu oli noin 15 prosenttia koko maata nopeampaa.

Liitetaulukot

Tuotannon jalostusarvo toimialoittain ja maakunnittain vuonna 2006 (1000 euroa)

Alue	Toimiala			
	Tukku- ja vähittäis- kauppa	Majoitus- ja ravitsemis- toiminta	Tietojenkäsit- telypalvelu	Muut liike-elämän palvelut
Koko maa	13 418 205	2 001 035	2 988 371	6 646 020
Uusimaa	6 606 159	758 951	2 006 839	3 403 248
Varsinais-Suomi	1 045 623	158 314	130 888	625 506
Satakunta	354 364	56 368	37 499	177 210
Kanta-Häme	356 330	58 177	32 788	102 236
Pirkanmaa	886 888	164 725	256 649	523 076
Päijät-Häme	399 111	67 805	27 548	168 637
Kymenlaakso	357 011	56 228	11 800	146 798
Etelä-Karjala	170 163	47 249	42 232	84 172
Etelä-Savo	235 458	50 269	11 127	79 602
Pohjois-Savo	401 708	69 706	53 454	145 034
Pohjois-Karjala	247 045	40 916	13 987	77 230
Keski-Suomi	413 246	85 022	108 247	226 646
Etelä-Pohjanmaa	389 011	47 819	16 978	101 304
Pohjanmaa	271 876	44 887	33 670	136 036
Keski-Pohjanmaa	136 022	16 683	7 777	42 843
Pohjois-Pohjanmaa	575 796	115 076	152 229	357 384
Kainuu	107 834	18 930	5 399	43 185
Lappi	263 083	95 549	16 118	101 122
Itä-Uusimaa	140 164	30 920	8 360	90 237
Ahvenanmaa	60 928	17 433	14 699	13 461

Maakuntien jalostusarvon osuus koko maan jalostusarvosta vuonna 2006

Alue	Toimiala			
	Tukku- ja vähittäis- kauppa	Majoitus- ja ravitsemis- toiminta	Tietojenkäsit- telypalvelu	Muut liike-elämän palvelut
Koko maa	100.00	100.00	100.00	100.00
Uusimaa	49.23	37.93	67.15	51.21
Varsinais-Suomi	7.79	7.91	4.38	9.41
Satakunta	2.64	2.82	1.25	2.67
Kanta-Häme	2.66	2.91	1.10	1.54
Pirkanmaa	6.61	8.23	8.59	7.87
Päijät-Häme	2.97	3.39	0.92	2.54
Kymenlaakso	2.66	2.81	0.39	2.21
Etelä-Karjala	1.27	2.36	1.41	1.27
Etelä-Savo	1.75	2.51	0.37	1.20
Pohjois-Savo	2.99	3.48	1.79	2.18
Pohjois-Karjala	1.84	2.04	0.47	1.16
Keski-Suomi	3.08	4.25	3.62	3.41
Etelä-Pohjanmaa	2.90	2.39	0.57	1.52
Pohjanmaa	2.03	2.24	1.13	2.05
Keski-Pohjanmaa	1.01	0.83	0.26	0.64
Pohjois-Pohjanmaa	4.29	5.75	5.09	5.38
Kainuu	0.80	0.95	0.18	0.65
Lappi	1.96	4.77	0.54	1.52
Itä-Uusimaa	1.04	1.55	0.28	1.36
Ahvenanmaa	0.45	0.87	0.49	0.20

Jalostusarvonmuutos vuonna 2006, koko maa= 100

Alue	Toimiala			
	Tukku- ja vähittäiskauppa	Majoitus ja ravitsemis-toiminta	Tietojen- käsittely-palvelut	Muut liike-elämän palvelut
Koko maa	100.00	100.00	100.00	100.00
Uusimaa	102.24	99.28	105.18	103.46
Varsinais-Suomi	112.80	104.76	94.55	101.16
Satakunta	92.18	91.92	80.06	100.28
Kanta-Häme	107.87	168.86	105.65	96.20
Pirkanmaa	86.26	96.60	95.52	99.18
Päijät-Häme	108.40	98.29	84.36	93.96
Kymenlaakso	74.08	94.86	81.58	88.94
Etelä-Karjala	64.44	96.46	78.78	97.26
Etelä-Savo	104.67	129.72	85.55	93.11
Pohjois-Savo	110.71	98.01	83.89	78.58
Pohjois-Karjala	99.64	105.43	84.15	104.80
Keski-Suomi	105.93	98.89	88.72	106.90
Etelä-Pohjanmaa	118.57	120.17	107.81	103.58
Pohjanmaa	85.54	97.35	100.46	65.83
Keski-Pohjanmaa	102.11	97.15	104.51	115.66
Pohjois-Pohjanmaa	94.34	90.18	89.51	103.44
Kainuu	101.98	91.84	70.76	95.53
Lappi	105.59	88.87	87.60	83.83
Itä-Uusimaa	99.69	101.22	85.14	122.97
Ahvenanmaa	99.35	97.84	88.13	97.01

Palvelujen alue- ja toimialatilaston laatuseroste

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Yhteenveto tuotteen tietosisällöstä

Palveluiden alue- ja toimialatilasto kuvaa palveluiden tuotannon rakenteita ja palveluiden muutoksia alueittain ja toimialoittain. Tilasto sisältää tietoja palkatun henkilöstön lukumäärästä, palkoista, sosiaalikulusta, yrittäjien lukumäärästä, tuotannon brutto- ja jalostusarvosta. Tilastoyksikkönä on yrityksen tai muun taloudellista toimintaa harjoittavan yksikön palvelutoimintaa harjoittava toimipaikka. Yksilöivänä tunnuksena on yritys- ja toimipaikkarekisterin määrittelemä toimipaikkatunnus. Tilaston viiteajanjakso on yrityksen tilikausi. Tilaston laadinnan lähdeaineistoina ovat Suomen koko yritystoiminnan kattava verohallinnon elinkeinoverotusaineisto, Tilastokeskuksen suoran tiedonkeruun aineisto ja yritys- ja toimipaikkarekisterin aineisto.

Tilasto julkaistaan koko maan tasolla tarkimmalla toimialatasolla ja maakunnittain ryhmiteltynä seuraavasti: Tukku- ja vähittäiskauppa G, Majoitus- ja ravitsemustoiminta H ja Liike-elämänpalvelut K. Tilastojen käyttöä ja luovuttamista koskevat yleiset salaussäännöt

1.2 Keskeiset käsitteet ja luokitukset

Toimipaikka

Palveluiden alue- ja toimialatilaston tilastoyksikkö on toimipaikka. Toimipaikalla tarkoitetaan taloudellista yksikköä, jossa saman omistajuuden tai valvonnan alaisuudessa harjoitetaan mahdollisimman samanlaisten tavaroiden ja palvelujen tuotantoa tavallisimmin yhdellä sijaintipaikalla. Toimipaikka voi jo sellaisenaan muodostaa yrityksen (yksitoimipaikkainen yritys) tai sitten olla selkeästi rajattava osa yritystä (monitoimipaikkainen / monitoimialainen yritys).

Henkilöstön lukumäärä

Palveluiden alue- ja toimialatilastossa henkilöstö luokitellaan palkattuun henkilöstöön ja yrittäjiin. Henkilöstö tilastoidaan tilikauden keskimääräisinä lukuina.

Henkilöstön lukumäärään lasketaan:

- kaikki tilastoyksikön palveluksessa olevat, myös harjoittelijat, tilapäiset ja osa-aikaiset
- vuosilomalla olevat
- sairaslomalla olevat
- äitiyslomalla olevat
- lakossa olevat
- määräaikaisesti lomautetut
- kertausharjoituksissa olevat
- kotityöntekijät.

Henkilöstön lukumäärään ei lasketa

- vakinaisessa väessä asepalvelustaan suorittavia
- johtokunnan tai hallituksen jäseniä, jotka eivät ole pysyvässä työsuhteessa yrityksessä
- eläkkeellä olevia
- määrittelemättömäksi ajaksi tai toistaiseksi lomautettuja.

Yrittäjien lukumäärä

Yrittäjien lukumäärään luetaan yksityisyrittäjät, avoimien ja kommandiittiyhtiöiden osakkaat sekä edellä mainittujen avustavat perheenjäsenet, jos he työskentelevät yrityksessä päivittäin eikä heille ei makseta varsinaista palkkaa.

Maksetut palkat

Palkkasumma käsittää kaikki tilikauden aikana maksetut ennakonpidätyksen alaiset erät ennen välittömien verojen ja työntekijöiden lakisääteisten sosiaaliturvamaksujen vähennyksiä. Työntekijöiden lakisääteisiä sosiaalivakuutusmaksuja ovat vakuutetun osuus sairaus-, TEL-, LEL-, työttömyys- ja kansaneläkevakuutusmaksusta.

Palkkasummaan luetaan

- varsinaiselta työajalta maksettu palkka
- sairaus- ja tapaturma-ajalta maksettu palkka
- lomapalkka ja lomarahat
- koulutusajan palkka
- reservin kertausharjoituksen palkka
- palkka lasten sairausajalta
- arkipyhäkorvaukset ja korvaukset muilta vapaapäiviltä
- eroraha ja irtisanomisajan palkka
- tuotanto- yms. lisäpalkkiot
- rahapalkkaan rinnastettavat luontoisedut.

Maksetuista palkoista vähennetään sairaus- ja äitiysloma-ajan palkkoja vastaan saadut sairausvakuutuskorvaukset.

Maksetut sosiaalikulut

Maksetut sosiaalikulut käsittää työnantajan lakisääteiset ja vapaaehtoiset sosiaalimaksut tilikauden aikana. Työnantajan lakisääteisiin sosiaalivakuutusmaksuihin luetaan:

- sosiaaliturvamaksu
- työttömyysvakuutusmaksu
- työeläkemaksut (TEL, LEL, TaEL)
- tapaturmavakuutusmaksu
- ryhmähenkivakuutusmaksu.

Vapaaehtoiisiin sosiaalivakuutusmaksuihin luetaan:

- LEL- ja TEL-lisäturvamaksut
- henki- ja eläkevakuutusyhtiöille maksetut ryhmähenki- ja ryhmäeläkevakuutusmaksut
- työpaikkojen avustuskassoihin (eläke-, hautaus-, eroavustus- sekä sairausvakuutuskassoihin) maksetut kannatusmaksut sekä maksetut eläkkeet.

Tuotannon bruttoarvo

Tuotannon bruttoarvo mittaa toimipaikan tosiasiallista tuotantoa. Tuotantotoimintaan lasketaan mukaan kaikki tuotantoon liittyvät tuotot, valmistus omaan käyttöön ja valmistus, joka toimitetaan yrityksen muille toimipaikoille. Bruttoarvoon ei sisälly käyttöömaisuuden luovutusvoitot, joita ei pidetä tuotannollisena eränä vaan satunnaisina tuottoina. Lisäksi kauppatavaroiden hankinta vähennetään tuotantotoiminnan tuotoista, jotta tuotantotoimintaan saadaan mukaan vain kauppatavaroiden myynnistä syntyvä marginaali. Tuotannon bruttoarvon laskentakaava on seuraava:

Liikevaihto

- + toimitukset yrityksen muiden toimipaikkojen käyttöön
 - + valmistevarastojen muutos
 - + valmistus omaan käyttöön
 - + liiketoiminnan muut tuotot
 - käyttöömaisuuden luovutusvoitot
 - kauppatavaroiden hankinta
 - myynnin perusteella saadut avustukset ja tuet
- = BRUTTOARVO

Tuotannon jalostusarvo

Jalostusarvo mittaa toimipaikan varsinaisessa tuotantotoiminnassa eri tuotantotehtäjäiden tuottamaa yhteenlaskettua arvonlisäystä. Jalostusarvo lasketaan tuotantotoiminnasta saatujen tuottojen ja toiminnasta aiheutuneiden kustannusten erotuksena. Tuottoihin sisältyy myös toimipaikan toimitukset yrityksen toisille toimipaikoille ja kustannuksiin hankinnat yrityksen toisilta toimipaikoilta. Määritelmän mukaan kustannuksiin ei sisällytetä toimipaikan työvoimasta aiheutuvia kustannuksia eikä poistoja. Jalostusarvon laskentakaava on seuraava:

BRUTTOARVO

- aine- ja tarvikeostot
- ostot yrityksen muilta toimipaikoilta
- aine- ja tarvikevarastojen muutos
- ulkopuoliset palvelut
- muut kiinteät ja muuttuvat kulut (pl. henkilöstökulut)
- + kauppatavaroiden hankinta
- + käyttöomaisuuden luovutustappio
- = JALOSTUSARVO

Tilastovuodesta 2005 alkaen jalostusarvon laskennassa huomioidaan käyttöomaisuuden luovutustappio kuluja vähentävänä tekijänä. Tätä aikaisemmin ei luovutustappiota tiedusteltu. Muut keskeiset käsitteet löytyvät kohdasta käsitteet.

Toimialaluokitus

Käytetty toimialaluokitus on Toimialaluokitus 2002 (Tilastokeskus, käsikirjoja 4, Helsinki 2002). Toimialaluokitus 2002 perustuu EU:n toimialastandardiin NACE Rev1,1:een siten, että NACE:n nelinumeroitasoa on tarkennettu kansallisia tarpeita varten viidennellä numerolla. Tilastoja voidaan tuottaa tarkimmalla toimialatasolla tietojen salaussäätöjen puitteissa. Toimipaikan toimialaksi määritellään se, mitä toimintaa toimipaikalla eniten harjoitetaan. Yritysten / toimipaikkojen toimiala saadaan yritys- ja toimipaikkarekisteristä.

Alueluokitus

Käytetty alueluokitus perustuu julkaisuun Kunnat ja kuntapohjaiset aluejaot (Tilastokeskus, Käsikirjoja 28). Palveluiden alue- ja toimialatilastossa tilastot tuotetaan käyttäen viimeisen julkistettavan tilastovuoden aluejakoa.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Toimipaikkatiedot

Tilaston tietolähteinä ovat yritysten tilinpäätöstilaston yritystiedot ja yritys- ja toimipaikkarekisterin toimipaikkatiedot. Yritysten tilinpäätöstilasto sisältää kaikki tilaston tuottamiseen vaadittavat tiedot yritystasolla. Täten yksitoimipaikkaisille yrityksille tilinpäätöstilaston tiedot viedään suoraan kyseisille toimipaikoille. Monitoimipaikkaisten yritysten palveluiden toimipaikoille tiedot tuotetaan menetelmällisesti käyttäen hyväksi tilinpäätöstilaston yritystietoja ja yritys- ja toimipaikkarekisterin toimipaikkatietoja. Yritys- ja toimipaikkarekisterin toimipaikkapohjaisia tietoja ovat henkilöstön määrä ja liikevaihto sekä toimipaikkojen luokitusmuuttajat (toimiala, sijainti, toimipaikan tyyppi jne.). Monitoimipaikkaisten yritysten kohdalla menetelmä on seuraavanlainen. Tilinpäätöstilaston yritystason tietoja käytetään peiliryhmän poimimiseen. Peiliryhmää käytetään toimipaikkatason tietojen mallintamisessa monitoimipaikkaisille yrityksille. Kun peiliryhmä on määritelty lasketaan imputointiparametrit. Parametrien estimoinnissa käytetään PNS -regressiomallia, jossa riippumattomana muuttujana ovat yritys- ja toimipaikkarekisterin henkilöstö ja liikevaihto ja riippuvina muuttujina on toimipaikkaistettava tieto kuten liiketoiminnan muut tuotot, tavaroiden ostot, muut kulut jne. Kun mallilla on tuotettu tarvittavat kertoimet, suoritetaan imputointi monitoimipaikkaisten yritysten toimipaikoille. Lopuksi tiedot yhdistetään ja tasapainotetaan siten, että vain mallinnetut tiedot joustavat. Näin toimipaikkatiedot täsmäävät yritystason tietojen kanssa myös monitoimipaikkaisille yrityksille.

Yritysten tilinpäätöstiedot

Yritysten tilinpäätöstilaston tietolähteinä ovat Suomen koko yritystoiminnan kattava verohallinnon elinkeinoverotusaineisto, Tilastokeskuksen suoran tiedonkeruun aineisto ja yritys- ja toimipaikkarekisterin aineisto. Elinkeinoverotusaineisto tilastovuoteen 2005 saakka sisältää kaikkien elinkeinoverotuslain alaisten yritysten ja ammatinharjoittajien tilinpäätöstiedot. Tilastovuodesta 2006 alkaen elinkeinoverotusaineiston

muodostaa tuloverolaskelman elinkeinotoiminnan tuotoista ja kuluista, varallisuuslaskelman sekä erittelyn varauksista, arvonmuutoksista ja kuluvan käyttöomaisuuden poistoista. Näiden laskelmien tietosisältö vaihtelee riippuen elinkeinonharjoittajan yritysmuodosta. Elinkeinoerotusaineiston avulla tuotetaan tuloslaskelma- ja tasetiedot sekä investointitiedot. Kaikki laskelmien tiedot eivät ole täysin yritysten virallisen tilinpäätöksen mukaisia. Elinkeinoerotusaineisto on tärkeä yritystilastojen tietolähde, jota ei kuitenkaan sellaisenaan voi käyttää tilastotuotantoon. Aineiston laatu tarkistetaan ja mahdolliset puutteet korjataan monivaiheisella ohjelmalla. Verohallinnon aineistosta on täysin virheetöntä noin 88 prosenttia. Lisäksi puutteet pystytään paikallistamaan ja korjaamaan noin 10 prosentille aineistosta. Vajaat kaksi prosenttia tiedoista imputoidaan käyttäen Donor- eli lähimmän naapurin menetelmää. Niille yrityksille, jotka eivät kuulu otokseen, Tilastokeskuksen oman tiedustelun tiedot (tuottojen ja kulujen erittelytiedot, henkilöstötiedot ja vientitiedot) imputoidaan omaan kyselyyn kuulumattomille yrityksille käyttäen lähimmän naapurin menetelmää elinkeinoerotusaineiston ja yritys- ja toimipaikkarekisterin tietojen ja suoran tiedustelun tietojen avulla.

Omalla tiedustelulla kerätään vuosittain tietoja kaikilta vähintään 20 henkeä työllistäviltä yrityksiltä. Lisäksi tiedustelun piiriin kuuluu 10-20 henkilöä työllistäviä yrityksiä, jotka ylittävät vuosittain ja toimialoittain muuttuvat liikevaihtorajat. Omassa tiedustelussa kerätään investointitietoja ja muita tilinpäätöksen lisätietoja, kulujen ja tuottojen erittelytietoja, henkilöstötietoja, vientitietoja. Omassa kyselyssä olevien yritysten elinkeinoerotusrekisteristä saadun ja oman kyselyn aineisto tarkistetaan erilaisilla aineiston sisäisillä loogisuus- ja suhdelukutesteillä. Tietoja verrataan myös muihin tietolähteisiin. Keskeisin tietolähde on yritysten viralliset tilinpäätökset, jotka saadaan joko yrityksiltä tai PRH:n aineistosta. Lomakekyselyn laadun parantamisessa on kiinnitetty huomiota lomakkeiden suunnitteluun, täyttöohjeisiin ja saatujen lomaketietojen virheettömyyden tarkistuksiin.

Tilinpäätöstilaston suorassa tiedonkeruussa ovat mukana kaikki vähintään 20 henkilöä työllistävät yritykset. Suorassa tiedonkeruussa on mukana myös näitäkin pienemmät yritykset, jos yrityksen toiminnan laajuus vastaa 20 henkilöä.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Palveluiden alue- ja toimialatilaston peruskehikon muodostaa Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteri. Alue- ja toimialatilaston aineisto kattaa lähes kaikkien Suomen kaupan ja palveluiden yritysten toimipaikat tilastoon valituilta toimialoilta. Alue- ja toimialatilastoon toimipaikat on valittu käyttäen samoja rajoituksia yritysten toiminta-ajan, henkilöstön ja liikevaihdon suhteen kuin yritysrekisterissä. Tilaston ulkopuolelle on siten rajattu yritykset ja toimipaikat, joiden toiminta on päättynyt vuoden ensimmäisellä puoliskolla tai toiminta vuoden aikana on ollut erittäin vähäistä. Toiminnan laajuuden oli vastattava yli puolen henkilön työpanosta tai liikevaihdon oli oltava enemmän kuin 9 337 euroa vuonna 2006 ja toiminta-ajan oli ylitettävä puoli vuotta. Liikevaihtorajaa tarkistetaan vuosittain. Elinkeinoerotusaineistosta saatavat tilaston muuttajat vastaavat hyvin määritelmiänsä (Eurostatin määritelmät). Aineistossa voi olla virheitä esimerkiksi tietojen tallennuksesta tai tiedonantajien virheistä johtuen. Aineiston laadun varmistamisesta on selvitys kohdassa 'Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus'. Menetelmät, joilla muuttajat tuotetaan monitoimipaikkaisten yritysten kaupan ja palveluiden toimipaikoille, ovat harhattomia ja tiedot ovat tilaston tuottamiseksi riittävän laadukkaita. Menetelmällä on tuotettu tiedot myös teollisille toimipaikoille ja tästä aineistosta on tuotettu teollisuuden alue- ja toimialatilaston tilastotauluja sekä rakentamisen alue- ja toimialatilaston tilastotauluja. Tilastotietoja on verrattu teollisuuden sekä rakentamisen alue- ja toimialatilaston tietoihin. Erot palveluiden alue- ja toimialatilastossa julkaistavien tietojen osalta eivät ole merkittäviä.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Palveluiden alue- ja toimialatilastosta tuotetaan vuosittain 15 kuukauden kuluttua tilastovuoden päättymisestä. Tilaston viiteajanjaksona on tilikausi, joka päättyy tilastovuoden aikana eli 1.1. - 31.12. välisenä aikana. Jos tilikauden pituus eroaa 12 kuukaudesta muutetaan, muutetaan tiedot 12 kuukautta vastaaviksi.

5. Tietojen saatavuus

Palveluiden alue- ja toimialatilaston tietoja on saatavilla toimialoittain ja maakunnittain Tilastokeskuksen verkkosivuilta Internetistä StatFin -palvelimesta osoitteesta

http://pxweb2.stat.fi/database/StatFin/databasetree_fi.asp vuosilta 2002 - 2006. Tiedot maakunnittain ovat palvelukannassa päätoimialoittain. Aineisto kattaa toimialat Tukku- ja vähittäiskauppa G, Majoitus- ja ravitsemustoiminta H ja Liike-elämänpalvelut K.

6. Tietojen vertailukelpoisuus

Menetelmällisesti tuotettuja palveluiden alue- ja toimialatilaston tietoja alettiin julkaista vuonna 2008, jolloin julkaistaan vuosien 2002 - 2006 tiedot.

7. Tietojen selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Yleisesti ottaen palveluiden alue- ja toimialatilaston luvut poikkeavat tilinpäätöstilaston luvuista, koska palveluiden alue ja toimialatilaston tilastoyksikkönä on toimipaikka ja liike-elämän palveluiden tilinpäätöstilastossa tilastoyksikkönä on yritys.:

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Palvelut 2008

Lisätietoja

Maarit Lappalainen (09) 1734 2496
Vastaava tilastojohtaja:
Kaija Hovi

rakenne.tilastot@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tilastokeskus, myyntipalvelu
PL 4C
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
faksi (09) 1734 2500
myynti@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1797-7541 (pdf)
ISBN 978-952-467-874-2 (pdf)